

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díjak:		A társulat minden rendű tagjai	A lap szellemi részét illető cikkeket a szer-
Egészévre — — — — —	4 rrt	a lapot tagdíjaikért kapják.	kesztősegnek, az előfizetési pénzek a pénz-
Félévre — — — — —	2 „	—	ári, — az esetleges reklamációk pedig
Negyedévre — — — — —	1 „	Kéziratokat nem adunk vissza.	kiadóhivatálnak küldendők.

A kath. sajtó.

„Annak a katolikusnak, a ki erejéhez képest nem támogatja a kath. sajtót, nincs joga ahhoz, hogy magát a kath. egyház hű gyermekének mondja. A nagyevű Ketteler mainczi püspök e kijelentését helyezem cikkem élére, ámbar jól tudom, hogy nálunk még igen sokan vannak, nem csak világiak, hanem még papok is, a kik nem ismerik el — legalább tényleg — az igazi katolikuság criteriumának a kath. sajtó pártolását. E helyen eszembe jut egy derék egyetemi tanáromnak a mondása. Egyik klasszikus írónak a művét ismertette s nekünk az nagyon unalmasnak tetszett és ezt előtte ki is fejeztük, mire ő azt válaszolta: műveljék oda az izlésüket, hogy tudják e klasszikus írókat élvezni. Műveljék oda — ezt mondhatjuk — azon kath. papok s azután a világiak az izlésüket, kiknek — hogy másról ne szóljak — a színtelen Budapesti Hírlap a kedves lapjuk, hogy élvezhessék a kath. sajtót.

Alkotmányos életünk helyreállításakor s még azután is jóideig elsőrendű írónk s közéletünk kiválóiságai voltak a napi sajtónak főmunkásai. A zsenialis Andrássy Gyula minisztereinek a forradalom kedvence szülöttét a liberalizmust, melyért középosztályunk rajongott, népszerűvé tette mágnásaink és még főpapjaink előtt is. Miként az újkor elején a klasszikusok írárt való rajongás elszédítette az egyház fejét épen úgy, mint a legkisebb barátot, akképen zavarta meg alkotmányosságunk kezdetén legkiválóbb papjainknak is a fejét a liberalizmus. Az ár ellen a kath. sajtó megalapítójával Lonkaival csak nagyon kevesen küzdöttek. Megtéveszthette a katolikusokat a liberalis sajtónak tisztességes hangja, mely tulszásai mellett is előkelő és magyar volt. Azonban miként a művelt Európában mindenütt, úgy nálunk is a sajtó műhelyébe lassankint új elemek tolokodtak be, a kik faji szívósságukkal és szemtelenségükkel fokozatosan haladva mind nagyobb és nagyobb tért foglaltak el s ma már minden nagyítás nélkül elmondhatjuk, hogy uraivá lettek a napi sajtónak. Egy pár napi lapunknál még ott van cégérnek a magyar név, különben zsidó írja azt első sorától az utolsóig. Így van ez a minden pártok felett álló

Budapesti Hírlapnál is Régebben az volt a panasz, hogy nincsenek kath. hírlapjaink. De ez most nem áll, mert van három napi lapunk és vagy harminc jobbára vidéki heti lap, vannak ezeken kívül hittudományi, szónoklati s iutbuzgalmi folyóirataink.

Ezek a veterán Magyar Allamot, Religiót s egy pár egyházmegyei lapot leszámítva jobbára az utóbbi évtizedben keletkeztek s keletkezésük oksági összefüggésben van a liberalis egyházpoltikával. Ad vocem egyházpoltika. A mi nem egyszer történt meg már úgy az egyetemes, mint a magyar egyház történetében. az történt most is az egyházpoltika által. Felébredt, megmozdult az alvó katolicizmus és életjelet adott magáról. Igaz ugyan, hogy még a kezdet nehézségeivel küzködik, hiányzik belőle a közszellem, sok az írárt való idegenkedés, félreértés. De hát mégis él és mozog, vannak társulatai s mindenek felett van sajtója, tehát reméljük.

Sok pappal és világgal beszéltem a napi sajtóról. A kath. napi sajtó nem áll azon színvonalon, mint a többi, nem vagyok néppárti, nem szeretem a feudális urakat, nem bzom a néppártban, mondva csinálták az egész pártot, nincs semmi történeti multja, sem gyökere a népben s így lapja sem kell; különben is én nem tanulok vallást az újságból s hitemben nem fogatkozom meg, ha nem olvasok az újságból vallásos dolgot: ezen utóbbi ellenvetést még nem hallottam, de hát a többi közé egészen beillik ez is. Ilyen ellenvetéseket hallunk a kath. sajtó ellen. Az első ellenvetésben tán a legtöbb igazság van. Számoljunk le tehát először ezen legfőbb igazsággal vértezett ellenvetéssel, a többire majd alkalomadtán visszatérünk. Mit tanul a nagy közönség az újságokból? Mindenek előtt sietek kijelenteni, hogy én először vallásérkölcsi szempontból vizsgálom e kérdést. S e szempontból nagyon alászáll zsidó-liberalis hírlapjaink színvonala. Az emberiség legnemesebb eszményei hányszor vannak csuftá téve az ugynevezett vezércikkokban és tárcákban, mennyi frivolitás van a napi hírekben és az apró hirdetésekben. Gyüölködő pártszenvedély, tekintély rombolás százados intézményekkel való gunyolódás, szóval corruptio ri le

a hasábközlésről. Meg is van az egyetemes hatás az olvasó közönségre.

Az újságok vagy nem akarnak tudni a vallásról, vagy pedig csak általános sóhajokból állónak hiszik azt. Innen van az, hogy művelt közönségünk keveset vagy épen semmit sem tud vallásából s innen van az is, hogy művelt társaságokban a vallásról beszélni műveltség hiányára mutat. Ötödik kerék az az életben — mondta egy modern tudós — s csak akkor beszélünk róla ha már az időjárást is letárgyaluk.

De ismerjünk el mégis valami jót liberális újságjainkról is. Tudományosság és stylus tekintetében csakugyan magasabb színvonalon állanak a kath. sajtó termékeinél. Erre mindenekelőtt azt jegyzem meg, hogy a ki ezt felismeri, az azt is tudja, hogy senki sem tanul sem tudományt, sem stylust az újságokból. De különben is a kath. hirlapírás nálunk még csak a kezdetnél van, s kifogástalan valláserkölesi iránya, tisztessége, egyházunk és hazánk iránt való nemes lelkesedése nem tudják elfelejteni, hogy az említett dolgokban mögötte áll a liberális sajtónak. Szemeinkkel láthatjuk fejlődését, pártolás és még több erő tömörülése csak izmosítani fogják azt. Félre tehát a huzódozással, valljunk színt! Legyünk katolikusok a kath. sajtó pártolása által is.

Még csak egyet. Több napilap karácsonyi számát végig lapozgattam. Ez ünnepi számnál mintha megszokadna a lapok iránya. Gyönyörű vallásos tárgyú verseket, elmélkedéseket, kedves karácsonyi történetkéket olvasunk mindegyikben. Közéledik az új év, az új előfizetők, s a mit eddig egész éven át nem igen tesznek, alkalmazkodnak ezen legszebb és legmagasztosabb ünnepen olvasóik hangulatához. Mily szép volna, kedves liberális lapot pártoló uraim, ha a karácsonyi számok nem állanának izoláltan, mily jól elférnének a vallási dolgok is a lapok hasábjain! No ez így van a kath. újságokban. Pártoljuk tehát azokat. E.

A szentmihálykői zárdának felfedezéséről.

A Gyulafehérvárról Sárd, Ompolyitca, Tótfalud mellett Zalatnára vezető vasútról balra nézve, a különben lankásan emelkedő Tótfalud községe telett feltűnő alakzatú hármass csücsű hegy emelkedik ki; ez az úgynevezett Szentmihálykő. Már messziről láthatók ezen hegy tetején és felső oldalán egy várnak legutolsó rommaradványai, melyek az utazó figyelmét csakhamar magokra vonják; ha azonban az érdeklődők utána tudakozódnak, hogy minő vár vagy zárdá volt ott fent? bizony kevés adattal kell megelégedniök, mert igen hiányos róla a megemlékezés történelmünk lapjain. Most is csak rövideden említem ismeretes okmányok alapján, hogy a IV-ik Béla alatti tatárjárás következtében 1268-ban a fejérvári káptalan Péter püspöknek megengedte, hogy ide saját költségén várat építtessen, hogy a püspökség javai a tatárok újbóli bontásánál ismét zsákmányul ne essenek. A káptalan azonban kisütötte, hogy utána a vár a káptalanra visszazáll-

jon.) Később a XIV. század közepén András püspök a káptalantól rendeletileg-e vagy karbatalommal? elfoglalta; utána 1356-ban András Vajda tette reá kezét, azonban a káptalan fellépett, s hogy Lajos király 1357-ben tekintetbe véve azon testület hathatós szavát, visszazadta azt¹⁾. 1379-ben Goblin (Gublinus) püspök foglalta el s azt a Pálosok szerzetének ajándékozta, kiknek benne kolostoruk volt. Egy oklevél szerint 1469-ben még mindig a Pálosok bírták, s ez az irat világosan mondja, hogy a Szentmihálykői vára védelme alatt kolostor állott.²⁾ A káptalan 1521-ben ismét visszakapta;³⁾ azonban 1553. május 29-én I. Ferdinánd a püspökséghez csatolá⁴⁾, s úgy látszik, a jezsuiták kezére került, legalább 1588-ban; midőn Erdélyből kiűltették, e várat szintén bírták.⁵⁾ A múlt század végén benne kétszóba még épen állott (?).⁶⁾ E kolostornak teljes neve volt: „Castrium Beatae Mariae Virginis de Szentmihályköve“ vagy „de Tótfalud“. Azt is olvastam róla, hogy Goblin püspök 1384-ben a kolostort megalapította ugyan a Pálosok számára, de csak 1386—89-ben lett teljesen készíve Imre püspök alatt. Eddig a kütfőim. En magam a várhegyet először 1865-ben láttam, azóta többször tettem saakszerű kirándulást ezen növényekben is gazdag vidéken, többször másztam a tetejére, felkeresvén ezen kicsiny, de érdekes romokat. Jelenleg is úgy állanak, mint állottak 34 évvel ezelőtt. A hegyesücsön egy vakolatörmelékkel ellépett szögletes sík mutatja, hogy ott egy négyszögű torony volt; lejjebb észak felé van egy kis pincseszerű üreg s északnyugat felé emelkedik egy 8—9 méter magas falrész, mely felül és alól szélesebb, közepe táján pedig keskenyebb, a völgyből nézve pokál alakú. Ez ahajdani varnak egész maradéka. S egyébről sem nem tudtak, sem nem irtak legújabb időkben sem. Legtöbbször azt hitték, hogy fent a várbau volt a kolostor; mert az okmányokban, mint már tönnebb is említém, az áll, hogy 1389-ben illetőleg (1384-ben) Goblin püspök a Pálosoknak adta a várat, kiknek benne (tehát fent a várbau) kolostoruk volt. Más kütforrás azt mondja, hogy Szentmihálykői vára védelme alatt kolostor állott. (Tehát nem várbau, hanem a vár alján s csak a vár védelme alatt.) S ez a való, mert a kolostor alapjait megtaláltam Tótfalud községe délnyugati részében ott, hol a hegyek összeszorulván, csak keskeny és felemelkedő völgynek engednek helyet; ezen völgy délkeleti részében a meredek Szentmihálykői egy félórányi gyaloglás után elérhető.

Többször-kevesebb ismeretes az is, hogy a Szentmihálykői körül gyakran római maradványokra akadnak; innen gyanítják, hogy már a rómaiak idejében a XIII-ik legio geminának ott fent őrhelye lett volna, már Opitz idejében (1622—23) találtak ott római feliratos köveket (Corp. Inscr. Lat. III. 1223. 1312.)

A legújabb időben értesültem, hogy Tótfaludon római feliratos kövek kerültek felszínre; ezen hír következtében f. é. november hó 12-én Tótfaludon kiszálltam, hogy a netán felmerült leleteket megsejmeljém. De e tekintetben nem jár-

1) Okl. Szeredai Ser. Ep. 20, Szeredai, Notit. Cap. 47. Schuller Archiv. I. 59. Kővári László, Erdély épít. emlékei. 256. l.

2) Fejér, Cod. dipl. IX. II. 603.

3) Claustro sub castro s. Michaelis. Fejér. Cod. dipl. XI. I. 500.

4) Schuller, Archiv. I. 42.

5) Okl. Szeredai Ser. Ep. 204.

6) Miles, Würgengel 129.

7) Erd. Tört. II. 48. 78. Kővári László, Erd. épít. emlékei 266.

tam nagy szerencsével, mert ott helyt értesültem, hogy egy Filip Gligor nevű gazda rövid idővel azelőtt kertjében egy nagy asztaltábla alakú, betűkkel ellátott követ talált, melyet ő, szomszédja közvetítésével valakinek itt Gyulathéivárt eladott.

Római maradványok utáni kutatásom eredmény nélküli vala, de e helyett egy a középkorból való terjedelmes épület 1-2 méternyi vastag alapfal maradványaira akadtam. Ez iránt tett kutatásom eredményéről egyelőre a következőket jelezhetem. Tótfalud községe délkeleti végén levő csak újabb időkben keletkezett 5-6 belső telek házai, udvarai és terjedelmes keretjének földje alatt egy körülbelül 4-5000 négyzetméternyi terjedelemmel bíró négyszöglet képezve, húzódnak el a jelzett 1-2 méternyi vastag alapfalak. Több ponton kilátszanak a földből a falrészek, vagy pedig enyhébb, hosszúra nyúlt dombocskák jelzik azokat. Néhány földalatti helyiséget ki is tártak a kincseket kereső fölmívelők. Az épülettömb északi részen Filip Gligor gyümölcsös kertjében a volt kolostor 1 méter vastag egyenes vonalú falkerítéséből kiugró 3 méter széles s 1 méternyire a földszint fölé emelkedő toronyalap van, mely a kerítésbe épített bástyatorony lehetett. Ugyanezen gazda udvara és kertje közt levő részen ki van tárva 3 pincealaku helyiség, melyek boltíves 1 méternyi széles folyosóval és ajtónyílásokkal vannak összekötve. Igen szép faragványu, hatalmas oszlop- és pillértalpak hevernek a csűr és más gazdasági épületek mellett és az udvarban egy sajátos vizvezető köcsatorna van, melynek egyik oldalán SIMA . . . betűk levésve láthatók. E gazdától megvettem egy múlt századbéli ezüst pecsétnyomó gyűrűt, melyen alatt levő babérágak fölött régibb stílvalló kereszt és e fölött ótágtú korona, két oldalán pedig L és J betűk vannak nevesve. E gyűrű csakis egyházi személyé lehetett. A szóban levő kolostor valódi batárfal maradványai, egy utca által elválasztva, Morar Manuile nevű gazda kertjében vannak, hol egyenes vonalban az e öbbiekkel párhuzamosan hosszúra nyulnak ki, a kert és a háztelken túl egy másik utca és ennek közepén foydogáló pataktól szétválasztva, e patak jobb partján a szomszéd udvarokba.

E kertben egy pinceforma helyiség kis részben már ki van tárva; pinceablak is mutatkozik itt, mely 70 cm. magas és 70 cm-nyire van a mögötte álló faltól; e földdel betöltött helyiség mélysége még nincs kikutatva. Ugyane helyen látható egy 60 cm. átmérővel bíró kőkráter is. A rövid idő alatt, melyet Tótfaludon töltöttem, meggyőződtem arról, hogy e terjedelmes épületmaradványok nem egyetiek, mint a Pálosok kolostorának romjai, melyekről eddig még semmi hír nem került a nyilvánosság elé, s melyeknek rendszeres kikutatása bő és hasznos anyagot nyújtana a középkori építészettanulmányozására. Kutatásaimat minél előbb folytatnom és pedig tüzesebben; ezúttal csak előleges hírt kívántam tapasztalataimról adni. (Archaeol. Értesítő.)

Dr. Cserni Béla.

Tarlózás

a belső-szolnoki esperesi kerület történetéből.

Összeszedte: Kovács Gyárfás.

IV. Plebániák.

B. Szamosujvár. A latin szert, plebánia. Kozma Dömöt a gvárdiánság s egyuttal a lelkészségben követte Orbán Bertalan (1874—1876.) A zárda anyagi külső ügyeinek rendezésében ő is minden lehető megtevést. A szerzetház fedélzete az időviszonyok által igen meg levén rongálva, annak helyreállítása végett a városi közgyűléshez folyamodik. E folyamodásának a lett eredménye, hogy a közgyűlés 1875. december 29-én óhajtott célra 200 forintot szavazott meg, míg maga a zárda megakarított filléreiből a ház udvarfelőli omladozott falait és a folyosót javíttatja ki s a templom fedélzetét is a városi gazdasági tanács által ajándékozott 1000 drb cseréppel jó karba hozta.

Az 1876-ik év sem volt meddő kegyes ajándékokban, melyeket számos jötevő a templom belső építésére sziveskedett nyújtani. Így Korbuly Miklós ajándékozott egy szőszeket, mely 473 forintba került. Bulbuk Bogdán a főoltár apsisát 150 forint költségen kifestette. Merza János fiatal kereskedő 100 frtnál többre került 12 karu esillárt vett. Deák Gergely 300 frttal járult egy vecsernyeszékhez. A brassói oltáregylet egy szép fehér pluviaét ajándékoz, míg mások, kiknek nevei legyenek az élet könyvébe feljegyezve, egy szép szőnyeg vásárlására adakoznak s így diszbe huzzák a főoltár talapatát is, majd Bulbuk Bogdán magát az oltárt borítja be egy 40 frt értékű vörös bársonytakaróval. Mindezeket ékes szavakkal köszöni meg Orbán Bertalan a „Magyar Allam“ 1876 évi 143-ik számában.

1876. őszén Holló Tamás váltotta fel Orbán Bertalan. Holló működése sokáig tartó üdvös nyomokat hagyott hátra a zárda életében. Ügybuzgó tevékenységével tartományfőnöke László Polikárp elismerő dicséretét is kivívta, mint a domus historia bizonyítja. Az alatta felmerült nevesebb dolgok közül a következőket említem fel.

1877 február 26-án kiállított alapítvány levél szerint a deési szentferencendi báz syndikusa Frank János és neje Pap Karolina egy 400 frtos kegyes alapványt tesznek. Az alapítvány szövegét következőkben adom:

„A jóságos Isten megáldva szorgaimunk, fáradságunk és munkásságunk, haláltalok lennénk legjobb meenyei Atyánk iránt, ha általunk élvezett jöteleményeiből üdvös és szent célokra nem fordítanánk kiteltekemképpen.

Ekép a jóságos Isten szert nevében elhatároztuk:

a) Istenben boldogult atyám és anyám, valamint szeretett nőm atya és anyja lelkeik üdvéért évenként engesztelő miseáldozatot tartani.

b) Négy száz forintot o. é. ekkép felajánlunk s kizárólagosan egyenesen a szamosujvári szegény szentferencendiék kezelésére s kamatjai élvezésére adományoztuk oly formán, hogy áldott emlékü s alább megnevezett kedves szüleinkért minden száz forint kamatja után kettő, tehát évenként a megjelölt halálzási napokon nyolc énekes szent mise (cum assistentia) tartassék.

c) A szülék nevei és halálzásuk napjai im ezek: Frank Mátyás, meghalt aug. 24. Kimpán Mária, meghalt márc. 19. Páp András, meghalt december 15. Sárosi Borbára, meghalt március 17-én.

d) Ezen alapítványukat két példányban állítjuk ki és legalázatosabban bemutattuk a szentferencrendi szerzet jelenlegi nagyérdemű provinciális főtisztelendő Simon Jukundián urnak aláírás és megerősítés végett, felkérvén egy-szersmind arra, hogy egyik példányt a szerzet levéltárába méltóztat tétetni, a másikat a szamosújvári zárda főnökek származtatni.

e) Mibelyt a főtisztelendő provinciális ur aláírását s megerősítését kiérdemeltük, azonnal a megnevezett négyszáz forint összeget Szamosújvárt tisztelendő Holló Tamás zárda főnök kezeibe adjuk, azon utasítás és megbagyással, hogy kamatozás végett mindenkor első helyre s ingatlan vagyona re telegkönyveztessek a szamosújvári zárda főnökök, hogy így a tőke állandóul biztosítva legyen.

f) A mennyiben jogunk vagyon Isten adománya után sajátunkból alapítványt tenni: úgy jogunk vagyon megnyilvánítani azt is, hogy azon kapitálist kezelni s annak kamatait élvezni nem szabad másnak, csupán a szegény szentferenc-rendi atyáknak, mert midőn egyrésztől áldott emlékü szülőink iránt ohajtottuk, kívántuk legszentebb gyermeki kötelességünkben folyó adónkat Ieróni, másrészt a szamosújvári zárda anyagi boldogságához is egy porszemnyivel iparkodtunk járulni.

Végül legyen örök béla neked Istenünk, égi Atyánk, hogy szent száüdeinket létesíthetni képesítettél.
Kelt Deesen, 1877 február 26.

Frank János,
a deési szentferenc-rendi zárda syndicus
és nőm:
Pap Karolina.

„Jelen kegyes alapítványt a szerzettartomány nevében elfogadom. Csik-Somlyón, 1877 március 6-ik napján.

P. Simon Jukundián
szerzettartományi főnök.

Az 1877 év tavaszán a zárda keleti része igényel javítást, mié Szamosújvar nemes városa ajándékozott 200 frtt, Kozma Döme tartományi tanácsos 50 frtot. A többi 153 frt költséget a ház fedezte s így az összes javítás 353 frtba került. Ugyanezen évben néhány buzgó nő a Lauretomban levő Szűz Mária szobra elé egy gyönyörű kínai ezüst lámpát ajándékozott.

Többen 99 frtot raknak össze és a boldogságos Szűz és szent Antal tiszteletére egy piros lobogót szereznek be, a készitést ingyen Kéri Luca eszközölvén. A kálváriai képeket is 1877-ben vásárolják s egy mennyeztetet is. Előbbi 230, utóbbi 130 frtba került, mely összeget szintén a jótékonyaság rakta össze.

Az 1878. évről a zárda külső és belső életére azon fontosabb eseményvel találkozunk, hogy az 1855-ik évben leégett és torony nélkül felépült templom a városnak dísz adó két aranyozott keresztü toronnyal láttatott el, mely most ég felé emelkedve hirdeti felség-s Istenünk nagy di-csőségét. A toronyépítés költségeit Holló Tamás közadako-zás útján szerezte be. Az adakozók élén 300 frttal áll

Felsége első Ferencz József apostoli királyunk. A királyi jötevőt áldozatkészségükkel követték igen-igen számosan Szamosújvárról, Deésről és Kolozsvárról, készpénz és anya-gok nyújtásából négyezrenégyszázkilencvenegy forint 41 kr gyűlvén be, ugyanannyi összegbe kerülvén maga az építkezés. Fogarassy Mihály püspök, kinek minden nemesebb alkotásuál neve ott ragyog, szintén 100 frttal szerepel az adakozók között. Eme szép összeg összegyűjtésénél Hollónak kiválóan segedelmere voltak a szerzettartomány, a szamosújvári műkedvelők, intenciókkal több lelkész és ezeken kívül számos telkes hölgy. A munka véghezvitele körül pedig kiváló lelkesedést tanúsítottak Wojtú Miklós confrater, Nagy János syndikus és Zottig Lőrinc építész.

Felepítettvén a torony, harangról is kellett gondoskodni. Es itt is a jótékonyaság igen szép nyitvánulataival találkozunk. Korbuly Miklós, Deák Gergely, Bulbak Márton, Kristóf János és maga a zárda összeraknak 657 frt 80 krt, öntetnek egy 6 mázsás és 50 font súlyu harangot, ebben benne foglaltatvau egy régibb ehasadtnak az anyaga is. E harang a boldogságos Szűz tiszteletére lett megaldva 1878. július 17-én.

Ezekon kívül a közadakozás a két torony között díszlő Mária-szobrot újra festeti s bearanyoztatja, míg Izmael Mária Szent Antal olárára hozott egy lívegszekrényes Mária-szobrot, melynek értéke 20 frt.

Mint a közlőkiből kitetszik, az 1878-ik év a templomra nézve igen áldásos volt.

Az 1879-ik évben a főoltár kerüli alapos tatarozás és festés alá tabernakulumával együtt. Ezek költségeit egy Maria-kép kisorsolása, Wojtú Miklós áldozatkészsége és a zárda fedezték 155 frt értékben. Maga a zárda is új szendelyfedelet nyert nyugati oldalán, míg a templom belső éki-téséért ugyszólván vetéldetett az istenfélő örmény hölgyek jótékony lelkesedése, mely az egyházi évszakok színeinek megfelelő vélmok s egyéb egyházi díszítések beszerzése, illetve ajándékozásaiban nyilvánult, kiválóbban kitűnvén e téren Kerei Lucia kússasszony. Ez évben szervezték itt a Szent-Anna-társulatot is, melynek tagjai különös gondot fordítanak a templom díszítésére.

Elhagyva egyéb kisebbszertü alkotásait az 1879-ik évnek, végül, mit első helyen kellett volna felhoznom, teilemlitem azon kegyes alapítványt, melyet nyolcszáz forint értékben Deák Gergely tett a misealapokhoz olyformán, hogy kedves hallottjaiért évenként 12 szent mise tartassék. Es pedig négy mise (cum assistentia gyászravatal és ünnepeyles harango-zással) január 20—21 és december 10 11-én, nyolc énekes mise pedig az év lefolyása alatt bármely nap és órában végeztethetük. Az elhunytak, kikért a szent misék bemuta-tandók, következők: „Deák Mihály és neje Popovits Mária Nuridsan János és Mirón Kata.“ Ezen alapítványt a szerzet-tartomány főnöke P. Simon Jukundián elfogadta 1878 Szent Jakab hava 25-én. Maga az alapító levél 1879. jan. 1-én kelt.

(Folyt. köv.)

T á r c a.

Jézus Nevéről zengjen énekünk,
 Jézust szeretve boldog életünk!
 Boldog, miként a tiszta, nyájas ég,
 Melyen a szép nap izzó lánggal ég;
 Miként az alkony, melynek bíborán
 Diadalt ülve leng az estkorány.
 Boldog, miként a völgyi kis patak,
 Amely virágos partokon halad,
 S a míg vízébe szende holdsugar
 Rezgő világa megfürödni jár,
 Hús partjain a vadgalamb szavát
 Szelid zengések hujja rezgi át.
 Boldog, miként a bérci sasmadar,
 Amely pihenni a magasba jár,
 Hol mint a pálma karesu ágait,
 A nap felé úgy tűzi vágyait;
 Szárnyát vihar ott már nem tépi meg:
 Győzelmet ül a porvilág felett . . .

Zalányi Ida.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

Hírek a katolikus világból.

Némileg még mindig a jubileumi év megkezdésének batása alatt áll a katolikus ember. Igazán megkapó volt látni azt a vallásos áhitatot, a melyet ezerek meg ezerek mutattak a szent napok kezdetén. Itt-ott a mi templomaink is tele voltak gyónó és áldozó hívekkel, a hol tudnillik az új év első óráját szentmiseáldozattal kezdték. De mily nagy volt a buzgóság egy-egy külföldi városban, a hol a vallásos érzés elevenen lüktet. Az olaszországi Castel S. Eliában egy 18 méter magas óriási keresztet szenteltek fel dec. 31-ének éjjelén az egész környék lakosságának ropant részvéte mellett. Ezenkívül senki sem volt még a gyermekeseregből sem, a ki szentségekhez ne járult volna. Hasonló buzgó áhitat nyilvánult az éjjeli ábitatosságon Rómában is. A rómaiak ebben a tekintetben hívek maradtak a régi hagyományokhoz. A Szent Atya maga könyvedén tűrte a fárasztó szertartásokat a karácsoni ünnepek alatt. Sőt, a mint hírlik, Desseffy püspökhöz a búcsúkihallgatáson ezt mondta volna: „Nézz jól meg, fiam! En még nem vagyok megtört öreg ember. Még elég erősem érzem magam a kormányzásra s még sokat akarok dolgozni az egyház javára. Vidd el a magyar nemzetnek áldásomat!”

A katolikus hitbuzgóságnak ezen az öröndetes nyilatkozásán kívül majdnem csupán elszomorító híreket közöl-

hetünk az év első napjaiból. Így mindjárt a porosz türelmességet mutathatjuk be egy nem régen történt eset felemelésével. A rajna-vesztáliai Herttenben sok szlovén bányamunkás dolgozik a szénbányákban. A ferencrendieknek, a kiknek a nevezett helyen szerzetesházuk van, gondoskodásából egy szlapon ferencrendi szerzetes érkezett oda, hogy a munkások lelki szükségleteiről gondoskodjék. Ekkor azonban a hatóság felsőbb meghagyásból közbelépet s megtiltotta a páternek a lelkipásztorkodást, mivel külföldi illetőségű. Együttal megfenyegették a barátokat, hogy az egész bányakerületben hasonlólag fognak eljárni újólág felmerülő esetekben. S ezt nevezik Poroszországban a „katolikusok iránti jóakaratsnak.”

Hogy Franciaországban az assumptionisták, a Jó Pásztorról nevezett női kolostorok, úgyszintén a más szerzetesek elleni hajszja egyre tart, ahig is szükséges emlitenem, de a népben az irántuk való bizalom csak annál jobban erősödik. S hogy nem méltatlanul, a következő adatok igazolják. A Jó Pásztorról nevezett nőszereztesek rendje 221 rendházban 7000 rendtagot számlál; a rendházak közül 111 Európában működik! A franciaországi többi kolostorokról, úgy a tanításal, mint az irgalmasság testi és lelki cselek edeteivel foglalkozókról, megemlíthető, hogy menedékházaikban 100,000 öreg embert látnak el, ruháznak és tartanak, 60000 árvát nevelnek s 250,000 mindennemű szerencsétlent gondoznak a nélkül, hogy ez az államnak csak egy fillérjébe is kerülne. Ha Franciaországban a szerzeteseket és apácákat kitildőznék a a feljebb nevezett ügyfogyottak gondozását az állam venné át, az a felügyelő személyzet tartásán kívül is bele kerülne vagy száz millió frankba. De hát úgy akarják a szabadkőművesek!

Spanyolországban pedig nemcsak a szabadkőművesek akarják, hanem az állam pénzügyi helyzetén a kormányférfiak úgy vélnek segíthetni, ha néhány püspökséget beszüntetnek. Legközelebről a plasenciai (Estramadura), a tuyi (Galicia), jacai (Aragonia), a segorbai (Valencia) és talán a coriai (Andalone) püspökség megszüntetését tervezik. Az államkinestárnak 100000 frank évi jövedelem kerülne ki az öt püspökségből.

Ezekkel az elszomorító eseményekkel szemben csak kevés öröndetes mozzanat kelthet érdeklődést. Így Dániában van Euch püspök jelentése szerint a katolikus egyház öröndetes haladását tesz a szellemiek terén, az anyagi dolgokban azonban szükségét lát. S hogy maguk a protestánsok is mennyire elismerik az apácák áldásos működését, kiviláglik abból, hogy egy Kopenházában a protestáns házának rendezett házi gyűjtés 10000 koronát eredményezett kegyes céljaikra. — A nővel születlet kitartás és önteláldozás szépen nyilatkozik a bur-angol barctéren tartózkodó nőszerezteseknél is. Mafekingből, a hova Baden Pormel ezredes az angol csapatokkal be van zárva, a protestáns konvent tagjai az „idő hadserege” idejekorán elmenekültek, ellenben a katolikus sorok ott maradtak, hogy vigasztalják és gyógyítsák a két ellenséges tábor szegény sebesültjeit. — Jóhannisburgban, Transzvál kereskedelmi középönijában szintén van egy angol nőkből álló katolikus női kolostor. A háborn kitörése előtt a rend fejedelemasszonya Krügernek, a transzváli köztársaság elnökének oltalmába ajánlotta a sorozokat. Krüger azt válaszolta, hogy úgy fogja oltalmazni, mintha a saját leánytestvérei volnának. Szavát be is váltotta; ugyanis a városban a rend fentartására hátramaradt burok a lebe tő legjobban oltalmazzák a katolikus kolostort. Klüger protestáns létére is el van ragadtatva a derek nők szogálataitól, melyeket a humanitás terén felmutatnak.

Jegyzőkönyv

az erd. r. k. Irodalmi Társulat választmányi gyűléséről, Gyulaférvárt 1900. jan. 3-án.

Jelen voltak: *Ujfalusi József* dr. elnök, *Tamási A.* alelnök, *Bálint Gy.* titkár, *Vass A. dr.* pénztáros, *Csiky M.* ellenőr. Továbbá *Steiniczer E.*, *Kóródy P. dr.*, *Zlamál A.*, *Fejér G. dr.*, *Wagner S.*

Elnök a gyűlést megnyitván, a legközelebbi közgyűlés jegyzőkönyvét, mely a társulat lapjában közzététett, — hitelesnek jelenti ki.

Ezután új tagokat jelentenek be, még pedig *Kóródy P. dr.*, *Sóóthy Gyula* papnevelői intézeti lelki igazgató és *Toldalagi Samu* gr. udvari káplán urakat; *Zlamál A.* pedig *Guardazoni József* ny. törvényszéki bíró és *Jurinics János* főbányahivatali tisztviselő urakat. Valamennyien rendes tagokká kívánának felvételt. Elnök, mozhogy a gyűlés a bejelentést egyhanglag fogadja, határozatilag kijelenti, hogy nevezett urak 1900. jan. 1-től a társulat rendes tagjainak tekintendők. A titkár feladata lesz, hogy a felvételi okmányokat kézbesítse.

Ezután a pénztári hivatal betérjeszti az 1899. évi számadást, az után pedig az 1900. évi költségvetést. A számadást főbb tételei a következők

az erd. rom. kath. irodalmi társulat pénztárának állása 1899. január 1-től 1899. december 31-ig.

I. Bevételek.

1. Kézpénz a múlt évről	—	—	—	27	frt	92	kr.
2. Püspök Urunk ö méltóságától ajándék-képen	—	—	—	200	"	—	"
3. Forgalmi tőkéből	—	—	—	470	"	63	"
4. Forgalmi tőke 1899. évi kamatja	—	—	—	15	"	26	"
5. Alapítvány 1899. évi kamatja	—	—	—	97	"	87	"
6. Néhai Darvas János hagyatékából	—	—	—	450	"	—	"
7. Előfizetési- és tagsági díjakból és pedig							
a) előfizetési díjakból	—	—	—	434	frt	67	kr.
b) pártoló tagsági díjakból	228	"	60	"			
c) rendes tagsági díjakból	251	"	30	"			
	összesen	—	—	1034	"	57	"
8. Pályázati- és egyéb hirdetések	121	"	81	"			
	összesen	—	—	2418	"	06	"

II. Kiadás:

1. Alapítványhoz	—	—	—	450	frt	—	kr.
2. Forgalmi tőkéhez	—	—	—	538	"	13	"
3. Nyomdaköltségekre	—	—	—	1072	"	50	"
4. Ujságbélyegekre	—	—	—	195	"	—	"
5. Expediálás címen	—	—	—	60	"	—	"
6. A m. kir. adóhivatalnak bélyegilletmény	27	"	12	"			
7. A Szerk. helyisége fűtése, világítása, takarítása, levelezés, lapkihordás címen	31	"	25	"			
	összesen	—	—	2374	"	—	"

Bevétel: 2418-06

Kiadás: 2374-00

= 44-06 frt.

A helybeli takarékpénztárban 967 sz. könyvecske szerint alapítvány 4100 kor. és 1137 sz. könyvecske szerint forgalmi tőke 308 kor. 26 fill.

Gyulaférvárt, 1900. január 3.

A pénztári hivatal.

A pénztárvizsgáló bizottság gondosan átvizsgálván a tételeket, pénztári naplókat, be- és kiutalt jegyeket, mindent rendben talál és a végleges felmentvényt ajánlja. Ehez a gyűlés észrevétel nélkül hozzájárulván, elnök ily értelmű határozatot jelent ki.

A költségvetés pedig a következő:

Kölségvetés az 1900-ik évre.

A. Bevételek.

I. 1. Tagsági díjak:					
a) pártoló tagsági díjakból	—	—	—	410	korona.
b) rendes tagsági díjakból	—	—	—	726	"
				1136	"
2. Előfizetésekből	—	—	—	1176	"
				2312	"
mely összegből előirányoztatik	—	—	—	1900	korona.
II. Hátrálékokból 1149 kor. 32 fillér.					
melyből előirányoztatik	—	—	—	400	korona
III. Hirdetésekből 260 korona					
melyből előirányoztatik	—	—	—	160	"
IV. Alapítvány kamatja	—	—	—	195	" 74 fill.
				2655	" 74 "

B. Kiadás.

I. Nyomdaköltségekre	—	—	—	—	2200	kor.
II. Uj-ságbélyegre	—	—	—	—	400	"
III. Expediálás címen	—	—	—	—	120	"
IV. A m. kir. adóhivatalnak bélyegilletmény	—	—	—	—	60	"
V. A Szerkesztőség helyiségének fűtése, világítása, lapkihordás, levelezés stb. címen	—	—	—	—	200	"
VI. Három pályázatra	—	—	—	—	200	"
					3100	"

A választmány a költségvetés tételeit sorra, veszi s végreményében elfogadja, habár *deficitet* tüntet elő. Reményli azonban, hogy a tagsági díjaknak tetemes összeget tevő *hátrálékokból annyi befoly*, hogy a deficit pótolható lesz. Utasítja is a pénztári hivatalt, hogy erre nézve minden lehetőséget kihasználjon. Ezt az elnök határozatilag mondja ki.

Elnök bemutatja a miniszterleg jóvá hagyott új alapszabályzatot. A gyűlés utasítja a titkárt és pénztárost — hogy azok nyomtatásáról és közzétételéről gondoskodjanak. Ahoz társulat szolgál.

Végül *Bálint György* a múlt közgyűlésen elfogadott pályázatokot jelenti be, most már végleges szövegezésben, melyet a választmány egyértelműleg fogad és határozattá emel. Eszerint készítendő: 1. Ker. kath. szellemű *elbeszélés* a nép számára; jutalma 50 korona. 2. Ker. kath. szellemű *elbeszélés*; a művelt közönség számára; jutalma 50 korona. 3. Szakszerű *életrajz* készítendő e tételről: *A keresztény szövegek, mint a nép anyagi jólétének eszközei*; terjedelme legalább két nyomott iv, juttama 100 korona. A pályadíjakra csak irodalmi becsült munkák számíthatnak. A nyertes művek a társulat tulajdonává lesznek. Pályázhatik minden erdélygyházmegyei kath. egyén. Határidő mind a három tételre, 1900. május 1., déli 12 óra. A pályamunkák lepecsételt jelű levélkével az elnökséghez adandók be. Mindez elnöki kijelentés után határozattá válik.

Egyéb tárgy nem lévén, elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére *Tamási A.*, *Steiniczer E.* és *Kóródy P. dr.* urakat kéri fel és az ülést bezárja.

K. m. f.

Bálint György, titkár.

Tanítógyűlés Bőben.

A maroskerületi róm. kath. tanítógyűlést vándorgyűlést *Boros Mihály* alelnök vezetése alatt Bőben tartotta meg a tagok buzgó részvétele mellett. A tárgysorozat mint mindig, ugy most is szentmise és Veni-sanctával kezdődött, melyet *P. Lukács Adám* végzett. Az iskolába gyűlvén, elnök a tanítások méltatására felkérte *Oláh Károly*, *Szmollen Pál*, *Petres József* és *Szabó Bálint* tagokat. Ezután *P. Lukács Adám* „Az Isten ismeretéről és Szentségekről“ tanított, *Orbán Mihály* pedig „a főnévről általában“ a III. oszt. növendékeknek. A tanítások a bírálók és többeknek bozzászlása után sikertelteknek nyil-

vánítottak. Ezután Borsos Mihály elnök rövid, de magvas és érzéssel megírt megnyitójában benső kegyelettel emlékezett meg néhány tiszteletbeli elnökünkről, méltóságos és főtisztelendő Kovács Ferenc pápai praelatus, apát és főesperes úrról. A gyűlés helyeslése között méltatta az elbunyotak bokros érdemeit s ajánlja, hogy a közelebbi közgyűlés alkalmával lelke üdvé- veért ünnepélyes gyászmise tartassék a kántor-tanítók négyes karának közreműködése mellett. A legbensőbbben üdvözölte méltóságos és főtisztelendő Karácson Márton főesperes urat, mint alapszabályaink értelmében is új tiszteletbeli elnököt. Nem különben főtisztelendő Péterffy Lőrinc körünkbeli eltávozott rendez elnökek munkás, szakavatott és lelkiismeretes műkö-ödését a tagok eljenzése közt méltatta s jegyzőkönyvi ki- vonat kérdése határozottan úgy a főesperes úr mint a volt el- nöknek. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után Borsos Mihály szavalt „Oktober 6“ című költeményt, Pál Lajos pedig Marti György tagtársnak szakértelemmel megírt „Jellem fejlesztése“ című érdekes és tanulmányos felolvasása után, — melyért köszönet mondatott — szavalt „Az iskolai bizonyítvány“ című költeményét Kakas Mártonnak. Az elnöki előterjesztések során éljenzés közt olvasták fel nagyságos Deák Lajos kir. tanfelügyelő és Péterffy Lőrincz volt elnök üdvöz- lö illetve búcsuzó átiratát. Máté Józsefnek „Székely tanügy“ cí- men indítandó lapját meleg rokonszenvvel fogadták, s az egyet pénztárából egy példányban megrendelendőnek hatá- rozták s a tagok közül is szép számmal jegyeztették fel ma- gukat előfizetőknek. Az indítványok során Marti ajánlja, hogy iskoláinkban a Szent-István társulat által kiadott tanköny- veket használjuk. Helyesléssel fogadták. Ferenczi Sándor pedig a fuvar és napdíjak megadatása ügyében indítványozza, kéressék meg Püspök ur ő méltósága ezek kieszközöltetése végett. László Ödönnek az önszegélyezés című indítványát jövő gyűlés tárgysorozatába felveendőnek határozták. Kovács Pongrácz egyleti főjegyző.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Püspök urunk ő Méltósága** f. hó 12-én a déli vonattal Kolozsvárra utazott. Odautazásának célja ezuttal is az, hogy a státus igazgatótanácsának ma tartandó gyűlésén elnököljön s a Szt. Antal-társaságnak f. hó 14-i felolvasó-estélyén részt vegyen. Meg fogja egyuttal ő Méltósága a kolozsvári róm. kath. főgymn. ifjúságnak holnap kezdődő lelki szt. gyakorlatait nyitni, melyek vezetésére Prohászka Ottokár dr. esztergo- mi papnövelő-intézeti spiritualist és theol. tanárt kérte fel. Püspök urunk kíséretében utazott P. László Poly- kárp a szt. ferenc-rend erdélyrézsi tartományfőnöke is, a szt. Antal társaság buzgó apostola, ki több napon át volt püspök urunknak szívesen látott vendége.

— **Halálozás.** Résztvétel vettük és közöljük a kö- vetkező gyászjelentést: „A kolozsvári minoritarendház tag- jai szomorodott szívvél jelentik, hogy T. P. Dávid Pál Ignác minorita rendi áldozár, f. é. január hó 8-án reggeli 3 órakor a balotti szentség ájtatos felvétele után, életének 60-ik, szer- zetességének 40-ik, áldozárságának 34-ik évében az Úrban

elbunyot. Lelki üdvéért a szent mise áldozat f. hó 9-én d. e. 10 órakor fog az egek Úrának a rendház templomában be- mutatattai, melynek végeztével földi maradványa a kö- zös sírkertben fog nyugalomra helyeztetni a föltámadásig. Kolozsvár, 1900. január 8-án. Requiescat in pace!“

— **Értesítés.** Az Eucharistia-társulat tagdíjaival a mult évről hátralékosok azok, a kik a következő számok alatt vannak a társulatba felvéve: 52449; 50334; 30793; 34986; (98. és 99-ről); 51268; 56689; 50618; 47443; 50656 (98— 99-ről); 33668; 52339; 50551; 54529; 56 688; 50343 (98. és 99-ről); 41761 (98—99-ről); 57518; 50341; 50552; (98- és 99-ről); 41921; 50623; 53831; 54530; 52459 (98 és 99- ről); 52462; 50550 (98-ről); 51266; 52460; 53835; 50615; 53836; 50692; 52457; 53838; 53839 (98 és 99-ről); 50664 (98—99-ről); 56695; 52461. Tisztelettel fölkérem a ft. ura- kat, sziveskedjenek hátralevő tagdíjaikat mielőbb beküldeni. Gyulafehérvárt, 1900. jan. 8.

Steinicz Erle,
társ igazgató.

— Az „**Unitárius Közlöny**“, mely egész publiku- mával egyült szemlétemost sorval el lelki és szellemi hekti- kaja következtében, a f. é. 1. számú „Nehány vonás a kö- nyvező szüz historiájából“ c. cikkében pogány babona-marad- ványuk minősítve a bold. Szüz tiszteletét, gúny tárgyává teszi a könyvező Szüz csodáit s azokat „a vallás leple alatt tűzött ámitásoknak, botránkoztató visszaéléseknek az Istenadta józan észszel, a világos, okos elmével“ bélyegzi. Legyen néki bite szerint! Vакnak biába beszélünk a Munkácsy festményeiről, süketnek a Wagner zenéjéről. Lapjában azonban egy egész- séges helyre is akadunk. Beszél a Kolozsvárt rendezett és rendezendő „Protestáns Estélyek“ről, melyeknek „tulaj- donképeni indító okai a katholicizmus túlságos hódítási viszketegése és a város területén különösen a calváni fo- lekezet testéből gomba módra kinőtt secták ellenszulyo- zása“. Ebből két okos következés folyik. Először, hogy a kálvinizmus az unitáriusok szerint is felekezet; s másod- szor, hogy különösen a kálvinizmus melegágya a tévelynek, a vallási aberrációknak. Mit mondanak ehhez az ev. ref. theol. fakultás nagyhangú haruspékzei?! Nagyon kérjük, meg ne haragudjanak szegény Boross Györgyre; mert — jól tudják — a ki haragszik, annak aigha van igazsa.

— **Római hírek.** A szent év első percet, dec. 31-ike éjjelét ország-világ fényesen ülte meg. Mialatt Ó Szent- sége a kápolnájában esendben és Rampolla bíboros Szt. Péter bazilikájában nagy pompával olvasta az éjféli szt. misét, Rómától nem messze, a kies Nepi mellett Szent S. Elia la- kói különös gondóval ülték meg az em lékezetes éjfélt. A hegyekövezte városka legmagasabb pontján 18 méternyi ke- resztet állítottak fel hitük és hódolatuk je lébl. Mikor a ke- reszt felemelkedett, a szomszédos hegyek gerincéin figy- ladtak az örömtűzek, megszórtak a környék városkáinak ba- rangjai, durrogtak a mozsarak és az ujjongó nép „Evviva“ kiáltásaitól visszabangzottak a feneketlennek tetsző hegysza- kadékok és völgyek. Castel S. Eliában e gy élek sem ma- radt otthon. De előbb még épületesen készültek el az ünne- péghez. A mise alatt valamennyien, vagy 550-en megáldoz- tak, még azok a gyermekek is, kiket eleddig nem bocsáj- tottak az Ur asztalához. Mise után az Oltáris zentséggel fényes körmenetet tartottak. Minő szép lehetett a kép, a mint az a mindenfelől összejött néptömeg a szűk ösvényen felvo- nult a hegytetőre, lobogó fákiyákkal, gyertyákkal a kezük- ben, szent lelkesedéssel épületes énekeket zengedezve. A va- kitóan kivilágított óriási kereszt lábánál a környék apostola

egy szegény ferencrendű szerzetes tartott gyűjtő beszédet, mely után zúgva esküdött az egész nép örök hűségét a nemzetek és századok Urának. — Castel S. Elia példáját a jelen évben Itália sok más városa fogja követni; mert a kath. Egyház hódolatteljes tüntetésének rendezői elhatározták, hogy Itália hegyeinek legmagasabb pontjain a világraszóló tündető év emlékére maradó emléket fognak állítani.

I R O D A L O M

* **Katholikus Szemle.** A Szent-István-Társulat megbízásából szerkeszti Mihályfi Akos dr.

A Szent-István-Társulat folyóirata, a Katholikus Szemle, mely eddig évenként öt füzetben jelent meg, ezuntul július és augusztus hónapok kivételével havonként fog megjelenni. Ez minden esetre örvendetes haladás s csak növelni fogja a körülömben is kiváló folyóirat értékét.

A januári füzet már is megjelent a Stephaneum nyomda által izélesen kiállítva, a következő gazdag s érdekes tartalommal.

A megtestesült Ige. A századvégi hódolat alkalmából. Irta Czilek Balázs dr. A szent-év. Gondolatok a jubileumról. Irta Prohászka Ottokár. A katolicizmus újjászületése Angolországban. Irta Mihályfi Akos dr. Erkölcsei mozzanatok az agrár-szocializmusban. Irta Körössy Endre. Szláv Szemle. Irta Krajnyák Ede. Dönk vitéz Rómában. Történeti elbeszélés. (I. közlemény) Irta Tarczai György. — Családi Regénytár. A Szent-István-Társulat legújabb vállalatáról. Irta Mihályfi Akos dr.

A könyvismertetések rovataiban Karácsonyi János dr. ismertetti a nála megszokott akribiával a veszprémi püspökség római oklevéltárát; Zubriczky Aladár dr. nagy lelkesedéssel méltatja Pázmány skolasztikus theológiáját, mely most jelent meg a Pázmány összes műveinek latin sorozatában — ms pedig a Szent-István-Társulat legújabb kiadványainak gazdag sorozatát mutatja be. A tartalmas füzetet Időszaki Szemle Zárja be (n-től).

A Katholikus Szemlét a Szent-István-Társulat tagjai ezuntul is tagilletmény gyanánt kapják, nem tagoknak évi előfizetési ára 10 korona. Az előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések a Szent-István-Társulat titkári hivatalához (Budapest, VIII. Szentkirályi utca 28. szám) intézendők.

* **Gondolatok.** A századvégi hódolatnak és a magyar katolicizmus 900 éves jubileumának ünnepére. Szükséges könyv kellő időben. Valóban ilyen könyv a Prohászka Ottokár dr. munkája, mely épen most jelent meg a Szent-István-Társulat kiadásában. Teljes címe: Gondolatok a századvégi hódolatnak és a magyar katolicizmus 900. jubileumának ünnepére, 8-rét 85 lap. Prohászka műve mint a cím mutatja, gondolatokkal szolgál a századvégi hódolatnak s a magyar katolicizmus kilenc százados jubileumának ünnepén. Két ünnepről van benne szó: a századvégi hódolatról, mely a XIX. század utolsó napján, vagyis 1900 december 31-én déltűn tartandó háláadó és a XX. század első napján, 1901 januárius 1-én tartandó könyörgő-istentiszteletből áll; azután a magyar katolicizmus kilencszázados jubileumi évéről, mely 1900 januárius 1-től 1901 januárius 1-ig tart. Szerző

megjelöli azokat a fűnséges nézőpontokat, melyekről a századokat s a századot a kellő nagy távlatokban láthatjuk, felüli azokat az eszméket, melyek megtestesülése és kibontakozása nyomja rá az időkre a sajátos bélyegeket. Apologetikus irányban halad s bőséges anyagot nyújt úgy egyházi mint profán ünnepi beszédekhez. A jubiláris ünnepségek bizonyára nem fognak kizárólag a templomra szorítkozni, de ilyeneket az egyletekben, a társadalom keblében is fognak tartani. Szerző eleve figyelemmel volt azokra s az ő megszokott alaposágával, ragyogó nyelven értekezik művében a század életéről, az Egyház helyzetéről, a nemzeti és keresztény eseményekről. Nem nyújt kész beszédeket, de a szónok tömördek szövegéből-szebb gondolatot használhat föl Prohászka művéből. Nehéz az egyes fejezetekhez oda is van írva, hogy erre vagy arra az alkalomra volna való a tárgy. Igazán pompás munka ez, szinte szükséges munka — a kellő időben. Az iskolai ünnepre való beszéd nagyon is tág és határozatlan tárgya miatt s az ifjúságnak észbeli nagy rangfokozata miatt nehezen szerkeszthető. Prohászka dr. ilyenhez is szolgáltat anyagot, de mi megvagyunk győződve, hogy az olvasó erre a célra bármelyik fejezetét — kivéve a végleges tárgyakat — felhasználhatja. A könyv végén szavallásra alkalmas két remek költeményt találunk Kemesi Ferenczről a jelenleg élő legjelesebb magyar katolikus költőtől. A költemények címe: A XX. század hajnalán és A XX. század éneke. — Az egyes fejezetek a következő sorrendben következnek: Orate fratres! A XIX. század élete. — Ki a mi Jótévők? — Ki a mi Megváltók? — Az új régi eszmék. — Új morál. — Keresztény szocializmus. — Egyház és Pápa. — A hit a XIX. században. — Nemzeti eszmények. — Magyar Szentek. — Magna Domina. — A csinos kiállítású könyv a Szent-István-Társulat Stephaneum könyvnyomdájában készült. Ára 1 korona 20 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest VIII. Szent királyi utca 28 b.

P á l y á z a t.

— A gyergyó-kilyénfalvi róm. kath. hitközség 1900. évi január 20-ig terjedő határidővel a kántortartóira állásra pályázatot hirdet. — Évi jövedelem 1.) 300 frt. o. é. havi előleges részletekben, a község pénztárából. — 2.) 35 tere kemény tűzifa, természetben beszállítva. — 3.) Stólából; 40 frt o. é. 4.) Szent-mise-alapítványból; 8 frt. 93 kr. — 5.) Két határrészben 5 hold 429 □-öl szántó. — 6.) Kaszáló 11 hold 996 □-öl 7.) Külön udvaron 2 szoba, konyha, kamara-pince, sültőház, két veteményes kert válogatott gyümölcsfákkal beültetve, csűr, istálló szekérszennel, sertésöl tyukóllal, kőgabonás, a belsőségben egy terü szénát és sarjut termő kert. 8.) Korpótlékkal igényneel bírónak 50 frt o. é. a község pénztárából. — 9.) Evi vágterületből, mintegy 10 frt értékű fa. — Köteleessége: a kántori teendőkön kívül III. IV. V. és VI. vegyes osztály vezetése s az ismétlőknek tanítása felváltva a tanítóval. A személyes megjelenés előnyben részesül. Megjeleni bármely ünnep és vasárnap lehet 1900 január 21-ig bezárólag — A püspöki kinevezés után az állomás azonnal elfoglalandó. Kellőleg felszerelt pályázati kérvények alólírtok küldendőek. Gyergyó-Kilyénfalva, 1899. december 19. Vilman Géza iskolaszéki elnök.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: Zlamál Ágost.
Szerkesztőtársak: Bálinth György, Eröss József, Péter János dr., Wagner Sándor.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.